

Dosarul nr. 2ra-943/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vasilachi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Buhnaci, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Alexandr Nedin, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nedin Alexandr împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil la urmărirea penală, repararea prejudiciului moral cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de reprezentantul Ministerului Justiției al RM și de reprezentantul lui Alexandr Nedin, avocatul Serghei Mocanu, și a fost menținută hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 22 decembrie 2020,

c o n s t a t ă:

La 22 octombrie 2020, Alexandr Nedin, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM privind constatarea încălcării termenului rezonabil la urmărirea penală, repararea prejudiciului moral cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în fapt, cauza penală nr. XXXXX în privința lui Alexandr Nedin a fost pornită la 01 aprilie 2017 de către SUP IP Ciocana DP mun.Chișinău, conform art. XX alin. X din Codul Penal al RM. Urmărirea penală pe cauza penală nr. XXXXX a fost pornită la 10 august 2017 către SUP IP Ciocana DP mun.Chișinău, conform art. XX alin. XX din Codul Penal al RM,

A afirmat că, la 08 septembrie 2017, prin ordonanță s-a dispus conexarea cauzelor nr. XXXXX și nr. XXXXX într-o procedura unică, atribuindu-le numărul XXXXX.

A susținut că, la 05 aprilie 2017 pe cauza penală nr. XXXXX, fără temei legal reclamantul Alexandr Nedin a fost reținut și repartizat în izolatorul de detenție preventivă al Inspectoratului General de Poliție mun.Chișinău.

A relatat că, la 07 aprilie 2017 din lipsa de temeii reclamantul Alexandr Nedin a fost eliberat din detenție. La fel, la domiciliul său s-a efectuat ilegal și o percheziție.

A specificat că, datorită faptului că, urmărirea penală în privința reclamantului se târăgăna neîntemeiat, a adresat judecătorului de instrucție mai multe cereri de accelerare care practic fără vreo motivație se respingeau.

A invocat că, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun.Chișinău, oficiu Ciocana, Veaceslav Iulian Istrate din 27 iulie 2020 s-a dispus scoaterea integrală a lui Alexandr Nedin de sub urmărirea penală în cauza penală nr. XXXXX, deoarece fapta nu a fost săvârșită de învinuit.

Astfel, a considerat că, în privința reclamantului, termenul de efectuare a procedurilor de urmărire penală are un caracter de târăgănare, fiind încălcat termenul rezonabil, motiv pentru care s-a adresat în instanța de judecată și a solicitat a constata încălcarea dreptului subiectiv a reclamantului la urmărirea penală în termen rezonabil pe dosarul penal nr. XXXXX; a încasa din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantului Alexandr Nedin cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 de Euro, cât și toate cheltuielile de asistență juridică în suma 5 000 de lei.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial, a fost constatată încălcarea dreptului reclamantului Alexandr Nedin la urmărirea penală în termen rezonabil, pe marginea cauzei penale nr. XXXXX. A fost încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Alexandr Nedin prejudiciul moral în mărime de 20000 de lei. A fost încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Alexandr Nedin cheltuieli de asistență juridică în mărime de 4000 de lei. În rest a fost respinsă cererea de chemare în judecată.

La 29 decembrie 2020, reprezentantul Ministerului Justiției a depus cererea de apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei hotărâri de respingere a acțiunii.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 ianuarie 2021, Alexandr Nedin, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu a depus cerere de apel solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii în partea respingerii cerințelor și modificarea hotărâri prin admiterea integrală a cerințelor din cererea de chemare în judecată, încasând din contul bugetului de stat în beneficiul lui Alexandr Nedin cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 5 000 de Euro.

Prin decizia din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel depuse de reprezentantul Ministerului Justiției al RM și de Nedin Alexandr, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei și a fost menținută hotărârea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că, din conținutul cadrului legal aplicabil speței rezultă faptul că, cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Serghei Mocanu, în interesele lui Alexandr Nedin derivă din prevederile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 ce garantează examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

Astfel, instanței de apel a notat că, prima instanță just a constatat că în pofida intentării urmării penale în aprilie 2017, nu au fost depuse cereri de accelerare decât în anul 2019, în condițiile în care însăși persoana vizată, Alexandr Nedin și avocatul

acestui, au admis și conștientizat că pentru adoptarea unei soluții corecte de către organul de urmărire penală, urmează a fi întreprinse acțiunile de rigoare.

Totodată instanța de apel a reținut că, în situația în care au fost întreprinse acțiunile corespunzătoare urmăririi penale, au fost efectuate acțiunile procesuale necesare, Alexandr Nedin a solicitat accelerarea urmăririi penale în vederea adoptării unei soluții, în sensul art. 291 din Codul de procedură penală al RM, fiind evident că acesta fiind pus sub învinuire din 2017, era în așteptarea unei soluții în privința propriei persoane și finalizarea urmăririi penale.

Succesiv, instanței de apel a reținut că, din raportul prezentat se evidențiază că, în pofida încheierii din 26 aprilie 2019, următoarea acțiune procesuală întreprinsă a fost efectuată abia la data de 12 decembrie 2019, prin audierea suplimentară a lui Alexandr Nedin.

Ulterior, la 20 decembrie 2019, a fost emisă ordonanța prin care a fost respins raportul ofițerului de urmărire penală în ceea ce vizează scoaterea de sub urmărire penală a lui Alexandr Nedin.

Prin ordonanța din 18 martie 2020 a fost respins din nou raportul ofițerului de urmărire penală privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Alexandr Nedin, fiind restituită cauza pentru completarea urmăririi penale.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 01 iunie 2020 a fost respinsă cererea de accelerare a procedurii penale, fiind indicat că petentul nu a prezentat probe în susținerea argumentelor precum că mai mult de 8 luni nu ar fi fost întreprinse acțiuni și nu a prezentat probe ce ar confirma adresarea către procuror cu solicitările de accelerare a urmăririi penale. Implicit instanța a respins cererea ca fiind inadmisibilă (neprobată), însă nu s-a expus asupra eventualei respectări a termenului de urmărire penală.

Ulterior, prin ordonanța din 27 iulie 2020, Alexandr Nedin a fost scos de sub urmărire penală, deoarece fapta nu a fost săvârșită de învinuit.

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut ca întemeiată concluzia primei instanțe care a conchis că verificarea faptului dacă Nedin Alexandr a comis sau nu infracțiunea referitor la care exista o bănuială rezonabilă, era imposibilă fără a fi începută urmărirea penală, în asemenea circumstanțe, organul de urmărire penală având obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează eventuala răspundere penală.

Însă, cu toate acestea, acțiunile ce urmează a fi efectuate, urmează să fie și în concordanță cu prevederile art. 20 din Codul de procedură penală, care indică faptul că urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile, or, la caz, Alexandr Nedin a fost pus sub învinuire conform art. XX alin. (X) din Codul Penal al RM, care prevede pedeapsă de la XX la XX ani, precum și conform art. XX din Codul Penal al RM, care prevede că se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la XX la XX de ore sau cu închisoare de pînă la XX ani, implicit este absolut evident interesul în finalizarea urmăririi penale, avînd în vedere incertitudinea în care a fost menținut acesta.

Referitor la conduita părților și autorităților naționale, reieșind din raporturile privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea și judecarea cauzei penale, prezentate Alexandr Nedin nu a creat careva impedimente acțiunilor

de urmărire penală, a participat la acțiunile necesare, a solicitat efectuarea anumitor acțiuni întru stabilirea adevărului, inclusiv a insistat și a solicitat să fie supus testului cu poligraful, și a pretins accelerarea urmăririi penale abia aproape peste 2 ani de la intentarea procesului.

Totodată, instanța a reținut că, din partea persoanei care a făcut plîngerea penală, se evidențiază că acesta s-a eschivat de la efectuarea unor acțiuni procesuale (testul cu poligraful).

În circumstanțele expuse, având în vedere perioada urmăririi penale, de atitudine a părților la judecare cauzei, complexitatea cauzei penale, precum și miza (interesul) pentru reclamant, instanța de apel a considerat că, prima instanță just a constatat faptul încălcării dreptului reclamantului Alexandr Nedin la urmărirea penală în termen rezonabil, pe marginea cauzei penale nr. XXXXX, fapt ce atrage și dreptul ultimului la pretinderea unei despăgubiri.

Or, instanței de apel a reținut ca întemeiată concluzia primei instanțe care a conchis că lui Alexandr Nedin nu i-a fost asigurată respectarea unui termen rezonabil, în condițiile în care în aprilie 2019 instanța a dispus obligarea organului de urmărire penală la adoptarea într-un termen restrâns a unei soluții asupra cauzei, iar următoarea acțiune procesuală s-a desfășurat abia în decembrie 2019.

Cu referire la mărimea prejudiciului moral încasat de către prima instanță, Colegiul civil al instanței de apel, a considerat că acesta reprezintă o satisfacție echitabilă pentru reclamant, fiind proporțională prejudiciului moral suferit.

Conform art. 5 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată. Instanța de recurs reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Potrivit jurisprudenței CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Astfel, instanța de apel, a considerat că, suma de 20 000 de lei încasată de instanța de fond pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, constituie o satisfacție echitabilă a despăgubirilor, și ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege.

Or, la caz instanța de apel a reținut că, prima instanță just a constatat că reclamantul nu a pus piedici urmăririi penale și nu a intervenit cu cereri de accelerare decât în anul 2019, acordând termen organului de urmărire penală pentru efectuarea acțiunilor necesare aflării adevărului, este evident că în sensul respectiv, reclamantul nu a considerat că ar fi existat riscul încălcării dreptului său decât după anul 2019.

La fel instanța de apel a stabilit că, la calcularea prejudiciului, prima instanță a ținut cont de aspectul nominalizat, astfel contrar pretinderii sumei de 5000 de euro în calitate de prejudiciu moral, care este exagerat în raport cu încălcarea invocată și confirmată în instanță, a dispus încasarea sumei de 20000 de lei, ținând cont de termenul urmării penale, miza reclamantului, interesul și complexitatea procedurii.

La 02 aprilie 2021, Alexandr Nadin, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs împotriva deciziei din 01 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 01 aprilie 2021 a instanței de apel în partea respingerii apelului lui Alexandr Nadin privind casarea hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii cerințelor, cu modificarea hotărârii în acest sens și anume a dispune încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Alexandr Nadin prejudiciu moral în sumă de 5000 de EURO, în rest a menține decizia instanței de apel din 01 aprilie 2021 și hotărârii primei instanțe din 22 decembrie 2020.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile art.2 alin.(6) din Legea Nr.87 din 21 aprilie 2011, coroborată cu prevederile art. 1998, art. 2036 și art.2037 din Codul civil, cu privire la încasarea prejudiciului moral și nu a ținut cont de practica CtEDO.

La 26 aprilie 2021, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu hotărârea primei instanțe și cu decizia instanței de apel pe motiv că, la emiterea acestora, atât prima instanță, cât și instanța de apel au interpretat în mod eronat legea și în acest sens au aplicat eronat normele de drept material, aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară.

Prin notificarea din 12 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat intimațiilor copiile recursurilor și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data examinării admisibilității recursurilor, intimații nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursurile declarate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 01 aprilie 2021, fiind expediată copia deciziei la adresa electronică a reprezentantului apelantului Nadin Alexandr, avocatul Mocanu Serghei, serghei.mocanu76@mail.ru, precum și la adresa electronică a Ministerului Justiției al RM, secretariat@justice.gov.md, la 20 aprilie 2021. (f.d.197)

Prin urmare, cererile de recurs declarate la 02 aprilie 2021 și la 26 aprilie 2021 se consideră depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de Alexandr Nedin, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza *Rebai și alții contra Franței*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza *Asito vs Republica Moldova*, 10 iulie 2010, *Meyer vs Germania*, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Alexandr Nedin, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Alexandr Nedin, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru